توسعه ایرانی
روزنامه صبح
سیاسی، اجتماعی، اقتصادی

صاحب امتیاز: موسسه اطلاع‌رسانی و خبرگزاری ایلنا
مدیر مسئول: مسعود حیدری
زیر نظر شورای سردبیری
مدیر بازرگانی و روابط عمومی: مرتضی بلوکی

چاپ: کار و کارگر ۶۶۸۱۷۳۱۷
نشانی تحریریه: تهران، خیابان انقلاب، خیابان دانشگاه نرسیده به روانمهر، پلاک ۱۳۲
تلفن تحریریه: ۶۶۹۵۶۶۰۰(۰۲۱)
toseeirani.ir

نگاهی انتقادی به چند شب اجرای فجر سی و پنجم

ماییم و یک جشنواره موسیقی

بیتا یاری

سی و پنجمین دوره جشنواره موسیقی فجر امسال با اجرای برادران عدل‌پرور، آرش و مسیح، در سالن میلاد نمایشگاه بین‌المللی آغاز شد. آغازی متفاوت که در دوره‌های پیشین جشنواره بدین گونه رقم نخورده بود و موسیقی پاپ سرآغاز جشنواره‌ای را نوید نداده بود. با این همه اجراهای سالن‌های دیگر از جمله وحدت، رودکی، نیاوران، سوره و برج آزادی از روز پنجشنبه ۲۴ بهمن‌ماه آغاز شده است و تا سی‌ام بهمن‌ماه ادامه دارد و روز یکم اسفندماه اختتامیه در حالی برگزار خواهد شد که بهنام بانی در سالن میلاد نمایشگاه دو سئانس کنسرت خواهد داد. جشنواره موسیقی فجر که انتظار می‌رود اجراهای بی‌نظیری در حوزه موسیقی را در برنامه داشته باشد مشکلات و موانعی دارد که امید است برای رفع آنها بیشتر کوشیده شود. این نوشته نگاهی دارد به چند شب اولیه اجرای موسیقی در جشنواره موسیقی فجر سی و پنجم و کاستی‌ها و نواقصی که در آن به چشم آمده است.

افتتاح رسمی با ارکستر سمفونیک صداوسیما

اغلب نواختن سرود ملی است که آغاز جشنواره موسیقی فجر را اعلام می‌کند. پیش‌تر و البته در سال‌هایی که ارکستر سمفونیک تهران اوضاع آرام و حداقل منظمی را داشت افتتاح جشنواره با اجرای این ارکستر رقم می‌خورد و در سالهای آشفتگی معمولاً این مساله نادیده گرفته‌شده است و حالا در شرایطی که رهبر ارکستر سمفونیک تهران بعد از واقعه هواپیمای اوکراینی فوری و بی‌سروصدا از ایران خارج‌شده است و این ارکستر بلاتکلیف با رهبران میهمان اداره می‌شود قطعاً اجرای افتتاحیه به ارکستر سمفونیک تهران واگذار نمی‌شد. از این رو انتخاب ارکستر سمفونیک صداوسیما برای نواختن سرود ملی و افتتاح رسمی با حضور مدیران دفتر موسیقی و جشنواره، هرچند انتخاب باقیمانده در شرایط نامناسب است اما برای مجموعه وزارت ارشاد که دو ارکستر ملی و سمفونیک تهران را در اختیار دارد نشان از ناچاری و مدیریت ناکارآمد در دو ارکستر دولتی است. چراکه وضعیت ارکستر سمفونیک صداوسیما نیز با تغییرات چندین‌باره رهبر آن در این چند سال اخیر، در اجرای شامگاه پنجشنبه ۲۴ بهمن‌ماه گویای این مساله بود که این ارکستر نیز شرایط بهتری از ارکستر سمفونیک تهران به لحاظ کیفیتی ندارد اما دبیر هنری جشنواره به این مساله اشراف نداشته است. هرچند شاید با این بهانه مدیران جشنواره می‌خواستند صداوسیما بیشتر به جشنواره موسیقی فجر در تلویزیون بها دهد که البته در این چند روز این گونه نشده است و حتی تیزر رسمی جشنواره که بدون نمایش ساز ساخته‌شده نیز در تلویزیون چندان تحویل گرفته و پخش نشده است.

استقبال ضعیف از اجراهای روز اول در تالار وحدت

انتظار می‌رفت شامگاه پنجشنبه ۲۴ بهمن‌ماه، برای تالار وحدت روز شلوغی باشد. چراکه قرار بود یک سولیست روسی در اجرای ارکستر سمفونیک صداوسیما به تک‌نوازی بپردازد و آغاز رسمی جشنواره با یک نوازنده میهمان خارجی نیز همراه باشد. در این اوضاع نابسامان ناشی از تحریم‌ها و کمبود منابع ارزی حضور یک نوازنده خارجی مساله کم‌اهمیتی برای اهالی موسیقی نیست که از آن فرصت فراهم‌شده به‌آسانی چشم‌پوشی کنند اما سالن اجرا چیز دیگری را نمایان ساخت. استقبال کم و مخاطب اندک حاضر در سالن که البته در اجرای دوم تالار وحدت برای مشاهده اجرای گروه خنیاگران مهر نیز کمتر از آن شدند واقعیت تلخی را نمایان ساخت که جشنواره از آن غافل شده است. شاید برنامه‌ریزی جدول برنامه‌ها آنهم بین دو تعطیلی، و یا عدم درک میزان استقبال از برنامه ارکستر صداوسیما و گروه خنیاگران مهر و... دلایلی از این دست بودند که مدیران جشنواره باید بیشتر به این مسایل پیش از تنظیم جدول فکر می‌کردند تا با عدم استقبال غافلگیر نشوند.

تغییر بی‌سروصدای جدول جشنواره

مطابق جدول منتشره در خبرگزاری‌ها به تاریخ هفتم بهمن‌ماه، کنسرت «هنرستان موسیقی دختران» در روز شنبه ۲۶ بهمن و کنسرت «تای و دئوتای» در روز پنجشنبه ۲۴ بهمن در جدول برنامه‌ها گنجانده شده بود. اما در آخرین نسخه جدول برنامه‌ها که بلیت‌های خبرنگاران نیز بر اساس آن توزیع شد، تغییر تاریخ این دو اجرا مشخص شد. تغییر زمان‌بند جدول اجراهای جشنواره یعنی برنامه جشنواره دستخوش تغییراتی شده است ولیکن به‌صورت رسمی به اطلاع رسانه‌ها و خبرنگاران رسانده نشده است. مساله پنهان‌کاری و پوشیده نگاه‌داشتن اتفاقات و عدم اعلام رسمی تغییرات آیا پذیرفتنی است؟ آیا این ضعف در اطلاع‌رسانی عدم اعتماد به مجموعه دولتی جشنواره را تقویت نمی‌کند؟ و یا همانند عدم اعلام رسمی نام دبیر اجرایی جشنواره (چه یک نفر، چه سه نفر) به صلاح‌دید مدیر دفتر موسیقی صورت پذیرفته است؟ راستی چرا شفافیت را برخی دوست ندارند؟

هیات انتخاب آثار و هیات ارزیابی جشنواره

به هیات انتخاب آثار و اسامی اعضای آن نگاهی بیندازید. اسامی چون دکتر هومان اسعدی و محمدرضا فیاض در آن می‌درخشند و در کنار آنها اسامی دیگر از جمله کیاوش صاحب نسق و بهروز غریب‌پور و سیامک جهانگیری و البته با همراهی حمیدرضا اردلان و رضا مهدوی برای هیات انتخاب خبر از تیمی باسابقه و شناخته‌شده به خبرگی در حوزه کاری خود و البته به خوشنامی می‌دهند که در مقابل آنها اسامی شورای ارزیابی جشنواره از جمله داوود گنجه‌ای، محمد سریر، زیدالله طلوعی و محسن رجب‌پور قرار دارد. انتخاب اعضای مشهور خانه موسیقی و اعضای شوراهای معروف موسیقی در وزارت ارشاد برای ارزیابی جشنواره موسیقی فجر در مقابل اعضای هیات انتخاب که به تخصص و تجربه نیک خویش مشهورند چه نتیجه‌ای را می‌خواهد برساند؟ آیا غیر از این است که هیات ارزیاب در سطحی پایین‌تری از دانش و تجربه نیک و شایسته هیات انتخاب قرار دارد که البته جشنواره را در بخشی کلیدی‌تری ارزیابی می‌کنند؟ آیا این معنای فلج‌سازی ارزیابی انتخاب‌های شایسته و ارزیابی درست جشنواره را نمی‌دهد؟ آنهم زمانی که سابقه اعضای خانه موسیقی بسیاری از موزیسین‌ها را ناراضی ساخته و شوراهای موسیقی کارنامه قابل دفاعی نداشته است.

جایزه داوری ترانه بدون فراخوان

معمولا برای داوری در بین آثار مولفین در هر جایزه‌ای، چه ترانه چه موسیقی و ... گردآوری طی انتشار فراخوان و خواهش از صاحبان آثار صورت می‌پذیرد تا آثار خود را ارسال کنند و مورد داوری قرار گیرند. این حرکت از انجایی ناشی می‌شود که مولف حق دارد و باید بداند که چه کسی بر آثارش قضاوت می‌کنند و نسبت به مورد داوری قرار گرفتن اثرش موافقت خود را اعلام کند. اما امسال جشنواره موسیقی فجر جایزه ترانه را وضع کرده که بدون فراخوان برای گردآوری آثار بوده است. جالب اینجاست که هیات داوران جایزه ترانه به غیر از دو نفر همگی از اعضای شورای شعر دفتر موسیقی هستند و باید برای هرگونه قضاوت درباره ترانه، موافقت صاحب ترانه را داشته باشند. بماند که چنین جایزه‌ای با جایزه‌های مشابه و مستقل از دولت که با انتشار فراخوان گردآوری آثار انجام می‌دهند هم، در رقابت ناسالمی است و به‌طور کلی شایسته وزارتخانه‌ای که خود ممیز ترانه است نیست.

بخش

پژوهش یا گپ؟

جشنواره موسیقی فجر بنا به ماهیت آن که در ذیل جشن پیروزی انقلاب تعریف‌شده است هر سال دستخوش تغییراتی در افزایش و کاهش بخش‌های آن است و به فراخور بودجه و زمان بخش‌های جانبی در دوره‌هایی داشته و گاهی نداشته است. ایرادات اجرایی و مشکلات و مسایل ریزودرشتی که در این مطلب آمده کمابیش در برخی دوره‌های جشنواره تکرار شده است اما تاکنون در هیچ دوره‌ای به ساحت علم این گونه بی‌احترامی نشده بود که در این دوره شده است. بخش پژوهش که قاعدتاً می‌بایست آن گونه که از نام این بخش برمی‌آید باید با انتشار فراخوان از پژوهشگران نسبت به ارسال آثار پژوهشی دعوت به عمل آورد تا در زمان برگزاری جشنواره موسیقی فجر در سالنی ویژه، پژوهشگران فرستنده آثار در حضور دانشوران، پژوهشگران، دانشجویان و علاقه‌مندان به ارائه شفاهی آثار علمی خویش بپردازند که پیش‌تر پژوهش مکتوب خود را پس از فراخوان ارسال کرده‌اند. اما امسال این گونه نیست. به جدول بخش پژوهش نگاهی بیندازید. برنامه زمان‌بند بخش پژوهش بیشتر نشان از برگزاری یکسری گپ و گفت دارد نه ارائه پژوهش، که در بهترین حالت می‌توان امیدوار بود این گپ و گفتها در حوزه مشکلات موسیقی و ارائه آثار است. که با این خوش‌بینی هم اغلب آنها در حوزه پژوهش جای ندارد. و البته با نگاهی به اسامی ارائه‌شده در گپ و گفتها می‌توان گفت که اغلب اسامی سابقه تحقیق و پژوهش علمی ندارند و یا شناخته شده حوزه پژوهش موسیقی نیستند. و جدول بخش نشست‌های پژوهشی کمتر نشانی از ارائه پژوهش دارد و بهتر است دبیر علمی جشنواره موسیقی فجر بیش از این سابقه حضور خود در دانشگاه را به سخره نگیرد.

۱۰ گروه پاپ یا ۱۲ گروه پاپ؟

هرچند در نشست خبری جشنواره موسیقی فجر در روز پانزدهم بهمن‌ماه، مدیر دفتر موسیقی اعلام کرد که ۱۰ گروه پاپ در جشنواره موسیقی فجر حاضر هستند اما این تمام گروه‌های پاپ جشنواره نیست و این ۱۰ گروه تنها همان گروه‌هایی هستند که در سالن میلاد نمایشگاه بین‌المللی به اجرای موسیقی می‌پردازند. به‌علاوه چند اجرا در تالار وحدت نیز برای برنامه‌های پاپ در نظر گرفته‌شده است. از جمله اجرای حجت اشرف زاده با گروه ماهیما و اجرای گروه مستان نو که از آن پرواز همای (سعید جعفرزاده احمدسرگورابی) است. این اتفاق آن‌قدر برای حجت اشرف‌زاده شگفت بود که او بارها در حین اجرای شامگاه جمعه ۲۵ بهمن‌ماه اعلام کرد که حرمت این سالن را نگاه می‌دارد و از نوازندگان گروهش خواسته تا بر خود مسلط باشند و حرکاتی را که در سایر کنسرت‌ها می‌کنند در این سالن انجام ندهند.

اجرای موسیقی پاپ در تالار وحدت

چند سال پیش بود (سال ۹۲) که محمد اصفهانی خواننده مشهور پاپ در تالار وحدت برای جشنواره موسیقی فجر کنسرت داد تا حرمت این سالن که باید تنها به موسیقی کلاسیک غربی و ایرانی اختصاص داده شود متولی‌وار بشکند؛ آنهم در زمانی که معاونت هنری ارشاد علی مرادخانی بود که بنا بر سابقه سالها مدیریتش بر دفتر موسیقی، این سالن را برای اجرای کنسرت پاپ، حداقل در اظهاراتش، نامناسب می‌دانست؛ اما در زمان اجرای جشنواره این مسایل اهمیتی پیدا نمی‌کرد و می‌شد آنچه نباید بشود. امسال نیز این مساله خود را دوباره دارد نشان می‌دهد. حجت اشرف‌زاده و پرواز همای (سعید جعفرزاده احمدسرگورابی) در تالار وحدت به اجرا می‌پردازند. و مدیر دفتر موسیقی این دو را در دسته‌بندی پاپ نمی‌داند اما با فرض اینکه مسئولین جشنواره فجر با عدم دسته‌بندی دو گروه در ذیل موسیقی پاپ به دنبال چاره‌ای برای ارائه سالن تالار وحدت به آنها هستند تا بلکه از مشکلات ناشی از کمبود سالن برای ایام جشنواره و مدیریت هزینه‌ها بکاهند اما آیا دلیل می‌شود که ما که از ماهیت پاپ این دو گروه مطلعیم از این رویه ناصواب آشکارا بگذریم؟

بلیت‌های رایگان دانشجویان و سالن‌های پرشده

امسال برای بلیت‌های باقیمانده و فروش نرفته جشنواره فجر چاره‌ای اندیشیده شده که جای بسی خوشحالی است که حداقل دانشجویان موسیقی می‌توانند به‌رایگان از جشنواره و برنامه‌های موردنظر خویش دیدن کنند که البته این اقدام مثبت ناشی از عدم استقبال از برنامه‌های جدول جشنواره است. در کانال تلگرامی فرهیختگان فرهنگ و هنر چنین درج‌شده است: «مرکز علمی کاربردی فرهنگ و هنر واحد ۴۶ تهران طی تفاهم‌نامه‌ای با دبیرخانه اجرای سی و پنجمین جشنواره موسیقی فجر تعدادی بلیت در بخش‌های مختلف طبق (جدول پیوست) به‌صورت رایگان برای دانشجویان مرکز در نظر گرفته است. علاقه‌مندان جهت دریافت بلیت به شماره ۰۹۳۷-----۵۸ (آقای خسروی) پیام واتساپ ارسال نمایید. لازم به توضیح است تعداد بلیت‌ها محدود می‌باشد.» تاکنون (روز شنبه ۲۶ بهمن‌ماه) برنامه‌های رایگان اعلام‌شده برای دانشجویان عبارت بوده‌اند از: ارکستر بادی پارس، کنسرت بندهش، کنسرت اش، خنیاگران خیام، کنسرت نقش، کنسرت تک‌نوازی پیانو آرپینه ایسرائیلیان، ارکستر فرهنگ و هنر، کنسرت تای و دئوتای، کنسرت وحید اسدالهی، کنسرت سرو خراسان/گروه ژیار، کنسرت آرام جان/ نواگردان، کنسرت کمیتاس، کنسرت جز لوکا آلکینو، کنسرت مقام چیلر/ تنبور دالاهو، کنسرت ارکستر رتوریک، کنسرت ترانه و کنسرت خسروان. یعنی اجرای ۲۰ گروه برای جشنواره موسیقی فجر در چهار شب اولیه کم‌مخاطب و بد فروش بوده است.

بیانیه

بیانه انجمن صنفی هنرمندان موسیقی پیش از برگزاری انتخابات؛

حمایت از یک جریان یا فرد و گروه خارج از اهداف اساسنامه است

به گزارش ایلنا، انجمن صنفی هنرمندان موسیقی به تازگی درباره انتخابات مجلس شورای اسلامی بیانیه‌ای منتشر کرده است.

در بیانیه انجمن صنفی هنرمندان موسیقی آمده است: «انجمن صنفی هنرمندان موسیقی ایران با احترام به تمامی سلائق و نظراتی که در زمینه شرکت در انتخاب‌های مختلف طرح شده است و با توجه به این که همه گاه از ورود به حوزه‌های سیاسی پرهیز کرده‌اند، تصمیم‌گیری درباره تمام انتخابات از جمله انتخابات پیش روی مجلس شورای اسلامی و حمایت از یک جریان یا فرد و گروه را خارج از حیطه وظایف و هدف‌هایی می‌داند که در اساسنامه انجمن پیش‌بینی شده است. بر این اساس تصمیم‌گیری درباره رای دادن و یا حمایت از کاندیدا را به خود اعضا و خرد فردی آنها وامی گذارد و ضمن احترام به نامزدهای مختلف از گروه‌ها و جریانات سیاسی، امیدوار است نمایندگانی به مجلس راه یابند که ضمن حمایت از موسیقی در وضعیت امروز حمایت از صنوف و نهادهای مدنی را در زمره برنامه‌های اصلی کاری خود قرار دهند.»

نو نوا

آثار مجلسی رضا والی

اشتیاق
کوارتت زهی کارپی‌دیم
دیوید کُروار، داریوش ثقفی، چارلز وِدربی
ناشر: ماهور ۱۳۹۸

درباره این اثر، به قلم کریستین کریگ‌اسکات می‌خوانیم: «رضا والی در آلبوم اشتیاق معمایی وسوسه انگیز را پیش روی شنونده می‌گذارد تا آن را رمزگشایی کند. همان گونه که از عنوان آلبوم برمی‌آید، درون‌مایه‌های عشق و طلب با ظرافت در تمام تار و پود پرده رنگارنگ فرم‌ها و عناصر زیبایی‌شناختی تنیده شده و چارچوب شکل‌گیری‌شان کاوش پیوسته و زاهدمنشانه والی در دل سنت‌های میراث موسیقایی پارسی‌اش بوده است. اجزای سازنده این اثر نقشینه‌ای چندسبکی را آفریده‌اند که در کل بی‌هیچ شرم و خجالتی صاف وساده است و نشان از تعهد والی در بازنمود فرهنگ مادری خود در چارچوبی غربی دارد. وی از برخی استادان بزرگ اروپایی که تحسینشان می‌کند و همچنین از سنت‌های باستانی و پرمحتوا و چهره‌های قدیمی کشورش، ایران، هم الهام گرفته و به سبب شوق و علاقه‌اش به گردآوری آوازهای محلی و، در نتیجه، ساختن سبک موسیقایی فردی کاملا خاص خود بر پایه آنها، به او لقب «بارتوک ایرانی» داده‌اند.»